

“Je kunt problemen niet oplossen met dezelfde manier van denken, die gebruikt werd, toen ze werden gecreëerd.”

Wanneer je als ouders gaat scheiden, wil je weg van je partner, maar niet van je kinderen. Daarom ontstaat er een situatie waarin je een samenwerking moet aangaan met een duurzaam karakter, met iemand waarvan je het liefste afscheid wil nemen. Dat is een uitdaging, die veel ouders succesvol volbrengen, maar helaas niet allemaal. In dat geval komen ouders vaak ergens in beeld bij jeugdhulpverlening of het familierecht. Hoe kunnen professionals ouders helpen alsnog een duurzame samenwerking vorm te geven? Daarover schreven mediators Marleen Heijsteeg en Mandy Lubach het boek ‘Duurzaam samenwerken na scheiding’.

In het boek presenteren Marleen en Mandy een nieuw denkkader om naar de uitdagingen, die zich tussen ouders voordoen, als gevolg van een scheidingsproces te kijken. Want, volgens de auteurs is de huidige aanpak geen antwoord op de hulpvraag, die er bij de ouders ligt. Marleen: “De huidige aanpak kijkt naar conflicten tussen de ouders door een bril van veilig en onveilig. Men gaat uit van de mogelijke gevolgen die een probleem zou kunnen hebben op de ontwikkeling van kinderen en er wordt geprobeerd dat te voorkomen. Er is een conflict tussen de ouders, dat geadopteerd is uit het ex-partnerschap en dat moet worden opgelost. Echter, wat gezien wordt is dat het probleem door de huidige aanpak eerder groter wordt dan kleiner.

Naar ons idee komt dat, omdat niet bepaald wordt wat het gewenste eindresultaat is en op welke wijze de ouders proberen dit te bereiken. Waar zijn ouders naar op weg en vanuit welke onderliggende motivatie handelen zij? Om een gedragsverandering te bewerkstelligen, moeten we eerst kunnen begrijpen hoe zij tot hun acties en overtuigingen komen.

Voor beroepskrachten geldt dat als wij willen dat de ouders uiteindelijk duurzaam met elkaar samenwerken, wij hen voor te leven hebben in hoe dit tot stand komt. Dit betekent dat de beroepskrachten rondom het gezin eerst zelf in staat moeten zijn, een duurzame samenwerking vorm te geven. En als een duurzame samenwerking tussen de ouders, het gewenste eindresultaat is, dan hebben wij hen stapje voor stapje te begeleiden vanuit die elementen waar een duurzame samenwerking uit bestaat. Een gezamenlijke visie, vertrouwen, verbinding en het nemen van verantwoordelijkheid.” De beroepskrachten vormen als het ware de brug tussen de ouders.

Voor wie is het boek bedoeld?

Marleen en Mandy vertellen dat het boek is geschreven voor beroepskrachten. Marleen legt het uit: “Wat je nu vaak ziet is dat veel verschillende instanties betrokken raken bij een gescheiden gezin, waar conflicten zijn ontstaan. Deze instanties worden vervolgens een reflectie van wat er in dat gezin gebeurt. Ze komen eveneens in strijd met elkaar of kiezen partij. Dit brengt de oplossing voor het probleem tussen de ouders niet dichterbij.

Daarom is de eerste stap voor beroepskrachten altijd om zich af te vragen: hoe zorgen wij ervoor dat we duurzaam met elkaar samenwerken en dat we niet worden meegezogen in de strijd van de ouders?” Mandy sluit zich hierbij aan. Ook zij ziet vaak een verschil in perspectief tussen beroepskrachten van verschillende beroepsgroepen. “Vaak kijken beroepskrachten anders naar een situatie, omdat ze een verschillende achtergrond hebben en meestal allemaal een ander deel van het verhaal gepresenteerd krijgen. Maar, het gaat er juist om dat beroepskrachten samen achterhalen hoe de ouders naar hun situatie te kijken, waar de overeenkomsten zich bevinden en wat de missing links zijn, in plaats van hoe zij vanuit hun verschillende beroepsgroepen naar de situatie kijken. Alleen door samen te werken vanuit het perspectief van de ouders, kunnen beroepskrachten een gezin begeleiden bij het komen tot een duurzame samenwerking.”

Wat zijn de belangrijkste inzichten uit het boek?

Marleen en Mandy willen beroepskrachten het inzicht geven hoe een duurzame samenwerking tot stand kan komen, door de creatieve kracht en het eigen vakmanschap van de ouders aan te spreken. Het centrale punt vormt de liefde voor de kinderen en dat wat de ouders de kinderen in de toekomst als volwassenen gunnen. De duurzame samenwerking tussen de ouders is een middel om dat wat de ouders hun kinderen gunnen te bewerkstelligen. Elke stap die je in die richting kan zetten, is er één. Onderweg komen ouders dan alsnog kleine en grote uitdagingen tegen. Op die uitdagingen kunnen interventies en beroepskrachten een bijdrage leveren. De verantwoordelijkheid blijft echter bij de ouders liggen en wordt niet overgenomen door derden.

De positie van de kinderen speelt de centrale rol in het boek. Volgens Mandy en Marleen is het namelijk erg belangrijk dat ouders die gaan scheiden inzien dat er twee relaties zijn: het partnerschap dat gaat eindigen en het ouderschap dat blijft bestaan. Marleen: “Het ouderschap is niet meer gebaseerd op de liefde voor elkaar, maar op de gezamenlijke liefde voor de kinderen. Het is belangrijk dat de ouders gaan inzien dat elke stap die zij zetten, waarbij ze de andere ouder moeten verdragen, zij zetten voor de kinderen en niet voor de andere ouder. We vragen daarom ook altijd aan ouders: wat willen jullie je kinderen meegegeven? Dan kunnen we zeggen: dit is wat je wilt bereiken voor je kinderen, en is dit ook waar je nu naar op weg bent? Welke uitdaging heb je dan aan te gaan?”

Wat hopen jullie dat beroepskrachten meenemen uit het boek?

Mandy en Marleen hopen dat beroepskrachten dankzij het boek op een andere manier naar scheidingen gaan kijken. Marleen vertelt erover: “Vaak kijken we naar scheidende ouders als twee mensen die uit alle macht van elkaar willen winnen. Met ons boek willen we juist duidelijk maken dat je niet kijkt naar twee mensen die van elkaar proberen te winnen, maar die uit alle macht proberen niet van elkaar te verliezen. Onder deze strijd zit heel veel angst. Die angst bestrijd je niet door mensen banger te maken

om te verliezen, maar door vertrouwen te creëren dat ze zelf in staat zijn om een situatie te veranderen, gegeven de ander. Mensen in een scheiding hebben namelijk vaak heel weinig vertrouwen in zichzelf. Als je geen vertrouwen hebt in jezelf, kun je ook geen vertrouwen hebben in een ander. En dus ook niet in een samenwerking met die ander. We willen beroepskrachten daarom meegeven dat ze op zoek moeten naar waar ouders wél vertrouwen in hebben, zowel in zichzelf als in de andere ouder.” Mandy vult aan dat zelfvertrouwen ouders lucht geeft om tot creatieve oplossingen te komen. Ze moeten alleen wel de ruimte krijgen om creatief te zijn. “Vaak horen we van ouders: ik wil het wel, maar het kan niet, omdat de ander het niet wil. Wij zeggen dan: als het nu eenmaal zo is dat de ander iets niet doet, wat kun jij zelf dan wél doen? Door deze vraag om te draaien, ligt de regie weer bij de ouder. Ook als beroepskracht helpt het je om de vraag om te draaien. Door ouders te vragen om in oplossingen te denken vanuit wat ze wél kunnen doen, creëer je een creatieve ruimte waarin ze weer het vertrouwen krijgen om zelf na te denken en naar oplossingen te zoeken. Het denken in oplossingen en het goede gevoel dat daaruit voortkomt bij zowel de ouders, als de beroepskracht, gunnen we iedereen. Daarom hebben we dit boek geschreven.”

‘Duurzaam samenwerken na scheiding’ door Marleen Heijsteeg en Mandy Lubach is te koop vanaf 11 juni 2024. Je kunt het boek onder andere bestellen via [de website van uitgeverij Boom](#).